

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain 3 ja 4 §:n kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annettua lakia muutettavaksi siten, että myös valtion virkamiehille tulisi oikeus päivärahaan tapaturman tai ammattitaudin aiheuttamalta työkyvyttömyysajalta. Nykyisin virkamiehen työnantaja vastaa työkyvyttömyysajan toimeentulosta maksamalla palkkaa. Päivärahaa virkamiehelle maksetaan vain, jos päiväraha olisi suurempi kuin virkamiehelle maksettu palkka. Ehdotetun muutoksen jälkeen työnantajalla olisi mahdollisuus saada maksamaansa palkkaa vastaava määrä takaisin työkyvyttömyysajalta maksettavasta päivärahasta, sen sijaan virkamiehelle maksettavaan määrään

muutoksella ei olisi vaikutusta.

Esityksen tarkoituksena on, että valtion työsuhteisen henkilöstön ja valtion virkamiesten tapaturmakorvaukset määräytyisivät samalla tavoin. Myös virkamiesten tapaturmista ja ammattitaudeista aiheutuneiden työkyvyttömyysaikojen taloudelliset vaikutukset työnantajalle olisivat muutoksen jälkeen samanlaiset kuin työsuhteisen henkilöstön.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Valtion henkilöstön tapaturmia ja ammattitauteja koskevat korvausasiat hoitaa valtiokonttori. Valtion työsuhteisen henkilöstön osalta noudatetaan tapaturmavakuutuslain (608/1948) säännöksiä. Valtion virkamiesten osalta tapaturmien korvaamisesta ja tapaturmavakuutuslain soveltamisesta on säädetty valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetulla lailla (449/1990).

Tapaturmavakuutuslain mukaan työntekijälle työtapaturmasta tai ammattitaudista aiheutunut ansionmenetyks korvataan päivärähällä. Sairausajan palkan maksaneella työnantajalla on oikeus saada maksamastaan määrästä takaisin se osuus, joka vakuutuslaitoksen on työntekijälle maksettava korvauserinä samalta ajalta. Sen sijaan valtion vir-

kamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain mukaan virkamiehelle ei suoriteta päivärahaa siltä osin kuin virasto tai laitos on maksanut virkamiehelle sairausajan palkkaa. Ainoastaan silloin kun sairausajalta maksettu palkka on pienempi kuin virkamiehelle suoritettava päiväraha olisi, hänellä on oikeus saada erotus päivärahana.

Virkamiesten tapaturmista ja ammattitaudeista johtuneiden työkyvyttömyysajan poissaolojen taloudelliset vaikutukset työnantajalle ovat siten erilaiset kuin työsuhteisen henkilöstön, koska työsuhteessa olevan henkilön työkyvyttömyysajalta maksetun palkan osuuden työnantaja voi saada takaisin tapaturmakorvauksesta, mutta vastaavaa virkamiehelle maksettu palkkaa ei. Virkamiehelle työkyvyttömyysajalta palkan maksaneella virastolla tai laitoksella ei ole oikeutta saada korvausta myöskään sairausvakuutuslain

(364/1963) nojalla Kansaneläkelaitokselta.

Sairausajan palkan korvaamisen erilaisuudelle ei nykyaikana palvelussuhteen erojen muuten vähennyttyä ole enää perusteita. Tästä syystä ehdotetaan, että tapaturman tai ammattitaudin johdosta valtion virkamiehille maksettavan päivärahan korvausperusteet muutettaisiin samansisältöisiksi kuin työsuhteessa olevalle henkilöstölle maksettavan päivärahan perusteet.

Kun virkamiesten tapaturmista aiheutuneiden sairausaikojen palkkakustannukset otettaisiin huomioon tapaturmakorvauksissa, ne vaikuttaisivat virastojen Valtiokonttorille maksamiin maksuihin. Tämä selkiyttäisi työnantajavirastojen tietoisuutta tapaturmista aiheutuvien kokonaiskustannusten määristä ja kiinnittäisi huomiota tapaturmien torjuntatyöhön. Valtiokonttorin hoitamalla vakuutus-tyyppisellä korvaustoiminnalla olisi myös kustannuksia tasaava vaikutus, mikä hyödyttäisi erityisesti pidempiaikaisissa työkyvyttömyystapauksissa työnantajavirastoja, joiden vastattavaksi tapaturmatapausten palkkakustannukset nykyisin jäävät.

Kun hallituksen esitystä laiksi valtion virkamiesten tapaturmakorvauksista (HE 7/1990 vp) käsiteltiin eduskunnassa, sosiaalivaltiovaliokunta totesi mietinnössään (SoVM 4/1990 vp) pitävänsä tärkeänä, että valtion palveluksessa oleviin sovelletaan tapaturma- ja ammattitautilainsäädäntöä samassa laajuudessa ja samanlaisia vahinkoja koskien kuin yleensä tapaturmavakuutuksesta ja ammattitaukeista on säädetty. Nyt ehdotettu muutos poistaisi olennaisimman eroavaisuuden virkamiesten tapaturmakorvausjärjestelmässä tapaturmavakuutuslain mukaiseen järjestelmään verrattuna.

Valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain 2 §:n mukaan korvausoikeuden edellytyksistä, annettavista korvauksista ja niiden suorittamisesta on voimassa, jos tässä laissa ei toisin säädetä, mitä valtion työssä sattuneesta tapaturmasta tai ammattitaudista on säädetty. Tapaturmavakuutuslain 9 §:n mukaan valtion työssä sattuneen tapaturman johdosta suoritetaan korvausta tapaturmavakuutuslain mukaan. Poikkeuksena tästä säädetään valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain 3 §:ssä, että virkamiehellä on oikeus saada erotus päivä-

rahana, jos virkamiehelle työtapaturmasta tai ammattitaudista johtuvan työkyvyttömyyden ajalta maksettava palkka olisi pienempi kuin hänelle suoritettava päiväraha olisi. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Kun 3 §:ssä säädetty poikkeama pääperiaatteesta kumottaisiin, myös virkamiesten osalta korvausperusteet määräytyisivät tapaturmavakuutuslain mukaan.

Samalla ehdotetaan kumottavaksi myös valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain 4 §. Sen mukaan, jos virkamies kuolee sinä aikana, jolta hänelle on maksettu etukäteen palkka, maksetaan hänen omaisilleen mainitun lain mukaista perhe-eläkettä tämän ajan päättymisestä lukien. Valtion virkaehtosopimuksen mukaan oikeus palkkaan päättyy palvelussuhteen päättyessä. Kuolintapauksessa palkanmaksu maksetaan viimeiseen palveluksessa olopäivään ja mahdollisesti liikaa maksettu palkka peritään takaisin. Näin ollen perhe-eläke alkaa kuolinpäivää seuraavasta päivästä, eikä 4 §:lle jää enää poikkeavaa sisältöä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Valtion virastojen virkamiehille työtapaturmista aiheutuneelta työkyvyttömyysajalta maksamat palkat olivat vuonna 2001 1,68 miljoonaa euroa. Virastojen suorittamien palkkojen korvaaminen tapaturmakorvauksissa merkitsee siten vuonna 2003 1,8 miljoonan euron menonlisäystä momentilla 28.07.50 *Tapaturmakorvaukset ja muut vahingonkorvaukset*.

Valtiokonttorin tapaturmakorvaussuoritteet valtion virastoille ja laitoksille ovat maksullisia, valtiokonttorista annetun lain (305/1991) 2 a §:n nojalla. Maksu on valtionhallinnon sisäinen. Virastoille ja laitoksille korvausmuutos merkitsee yhteensä 1,8 miljoonan euron määräistä nousua tapaturmamaksussa ja jatkossa varautumista siihen toimintamenon talousarvioesityksissä.

Virastojen maksut kertyvät Valtiokonttorin vakuutusmaksujen maksutuloina momentille 12.28.25. *Vakuutusmaksut vahingon- ym. korvauksista*, jolle esitetystä muutoksesta johtuen arvioidaan kertyvän 1,8 miljoonaa

euroa aiempaa enemmän. Resurssien käyttöön ja hoitokustannuksia korvaavaan maksumenon Valtiokonttorille esityksellä ei ole vaikutusta.

Vaikka esityksestä aiheutuvat menot ja tulot koko budjetin tasolla kattavat toisensa (Valtiokonttorin korvausmomentille 28.07.50 tuleva noin 1,8 miljoonan euron menonlisäys korvautuu vastaavina momentin 12.28.25 vakuutusmaksutuloina ja virastojen toimintamenomomentille tuleva vakuutusmaksusta aiheutuva menonlisäys noin 1,8 miljoonaa euroa korvautuu vahingon kärsineen viraston toimintamenojen nettoutettavana vahingonkorvauksena), esitetty muutos merkitsee kuitenkin käytännössä 1,8 miljoonan euron nettomenonlisäystä. Se johtuu siitä, että toimintamenojen vähennystä virastoilta ei ole samanaikaisesti mahdollista tehdä, koska ei ole ennustettavissa mille virastolle korvattava vahinko vuoden kuluessa sattuu.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä virkatyönä yhteistyössä Valtiokonttorin kanssa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta annetun lain 3 ja 4 §:n kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	2 §
Tällä lailla kumotaan valtion virkamiesten tapaturmakorvauksesta 18 päivänä toukokuuta 1990 annetun lain (449/1990) 3 ja 4 §.	Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2002

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Ministeri *Suvi-Anne Siimes*